

KANTONALNO JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE
"VODOVOD I KANALIZACIJA" d.o.o. SARAJEVO
PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU I DISTRIBUCIJU VODE, ODVOĐENJE I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA
PDV-IB: 200151950004, ID: 4200151950004
Por. br.: 01841358, Mat. br.: 20187646, Kantonalni sud Sarajevo, broj rješenja: UF/I-2574/05
Sjedište: ul. Jaroslava Černija br. 8, tel: 237-655, 447-741; fax: 440-658, www.viksa.ba

SEKTOR ZA EKONOMSKE I PRAVNE POSLOVE Izvršni direktor sektora

Mirsad Avdić, dipl.oec

Intervju je preuzet iz informativnih novina našeg preduzeća.

KJKP «VIK»: o segmentu aktuelnog finansijskog poslovanja

RJEŠENJE VODOSNABDIJEVANJA KROZ PRIMJENU ZAKONA O KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA

- **Jedini izlaz, rad na što većem očitaniu i naplati vode**
- **Postignuti dobri rezultati u naplati starih računa**
- **Istovremeno moramo aktivirati sve mehanizme štednje**

U prošlom broju našeg lista VIK, povodom usvajanja Izvještaja o poslovanju za 2009. godinu od strane Nadzornog odbora i Skupštine preduzeća, objavili smo sažetak ovog dokumenta, s obzirom da je cjelovit Izvještaj dostupan na intranet mreži Preduzeća.

Za većinu zaposlenika posebno je interesantan segment finansijskog poslovanja, odnosno obezbjeđenja sredstava za izmirenje obaveza. To je bio povod da obavimo razgovor sa izvršnim direktorom Sektora za ekonomske i pravne poslove **Avdić Mirsadom**.

Pitanje: *Tokom 2008, a posebno početkom 2009. godine, od strane Uprave najavljivani su veoma teški dani za ovo preduzeće, prvenstveno zbog nedostatka sredstava za izmirenje obaveza, jer se cijena vode nije mjenjala od 1997. godine. Međutim, plate zaposlenicima bile su redovne, zaduženost preduzeća je na nivou prethodnih godina, pa, jednostavno rečeno, da li je naša zabrinutost na početku godine bila opravdana, odnosno ima li mjesta za dalju brigu?*

Odgovor:

"Svjedoci smo, da naši brojni zahtjevi za povećanjem cijena nisu dali rezultata i da najavljeno uspostavljanje Agencije za formiranje cijena komunalnih usluga vjerovatno neće biti uskoro. Ovo jesu dovoljni razlozi za brigu, jer raspoloživa novčana sredstava od naplate vode i primljenih dotacija iz Budžeta Kantona, odavno predstavljaju ograničavajući faktor u radu ovog preduzeća. Stalno ponavljamo, da bi postojeću cijenu vode i odvodnje trebalo povećati za 130%, da bi se dobila stvarna cijena, koja treba da omogući izmirenje troškova rada, ali i amortizaciju, odnosno obnavljanje sredstava. To su pokazatelji sa aspekta matematike. Međutim, ključno je, da povećanje cijene nije glavna opcija koju predlaže Uprava, ona predstavlja jednu od mogućnosti i služi za ilustraciju težine stanja, ali i naše je mišljenje, da nije pošteno ratnu štetu i raniju pogrešnu politiku u ovoj oblasti sada "svaliti na leđa" aktuelnih potrošača. Dakle, rješenje se mora tražiti u primjeni Zakona o komunalnim djelatnostima, čl.23.

Uporno se pozivamo na Zakon o komunalnim djelatnostima i član 23, kojim je regulisano, da sva nedostajuća sredstva do ekonomske cijene treba da nadomiri Kanton. Nije ovo samo stav Uprave. U istom duhu su i zaključci Nadzornog odbora i Skupštine preduzeća, sve je to prezentirano resornom ministarstvu, međutim za sada bez konkretnih rezultata.

Nisu naše procjene na početku godine bile loše urađene, naprotiv, samo smo ih ozbiljno shvatili. I nisu ove poteškoće od jučer, ovo traje više godina. Sada je stanje samo eskaliralo, cijeli svijet priča o recesiji, a mi smo dio okruženja. Smanjene su investicije, evo, ovo je prva godina da iz Budžeta Kantona nije izdvojeno ništa za obnavljanje postojeće mreže, stanovništvo je prezaduženo i sve je teže naplatiti naše račune za vodu. Obratite pažnju samo na ove podatke: u 2005. godini fakturisali smo vode u vrijednosti 34 miliona KM, a samo zaposlenici su koštali 19 miliona KM; 2009. godine fakturisali smo vode u vrijednosti 31 miliona KM, a zaposlenici su koštali 26 miliona KM. Znači, smanjile se količine prodane vode, troškovi zaposlenika se povećali za 7 miliona KM, a cijelo vrijeme, cijena vode je ista. U cijeloj ovoj situaciji, vidjeli smo, da je jedini izlaz rad na što većem očitaju i naplati vode, te smo u tom pravcu usmjerili sve raspoložive snage. Posebno ističem postignute rezultate u naplati starih računa, jer tu imate posla sa potrošačima, koji su iz raznih razloga, obaveze prema nama „stavili u drugi plan“. Razlog jednim dijelom leži i u činjenici, da nemamo efikasne mehanizme isključenja potrošača kao neka druga preduzeća, te da su ovakve naše intervencije često tehnički neizvodljive, komplikovane ili skupe. Drugo, čime se nebi baš trebali hvaliti, ali što smo prisiljeni zbog nedostatka sredstava, jeste smanjenje radova na održavanju našeg cjelokupnog sistema. Naša skladišta odavno nisu bila ovako prazna, rezerve materijala su svedene na minimum, nabavlja se samo najnužnije. Ovo sigurno ima svoje negativne posljedice i po gubitke vode i po sigurnost rada cjelokupnog sistema, ali to je nužnost. O ovome najbolje znaju naše službe održavanja. Dakle, da rezimiram, imali smo redovne plate i nismo se dodatno zadužili zahvaljujući dobrim rezultatima u naplati, posebno „starih“ računa za vodu, te stalno držeći pod kontrolom sve troškove i nastojeći ih smanjiti koliko je to god moguće."

Pitanje: *Šta je sve urađeno kako bi se ostvarili dobri rezultati vezano za naplatu „starih“ računa?*

Odgovor:

"Rezultat je to niza aktivnosti koje smo i do sada obavljali, ali mislim da pozivanje potrošača telefonom i informisanje o dugu koji imaju prema našem preduzeću je dalo dobre rezultate. Ovaj posao radi jedan broj zaposlenika u poslijepodnevnim satima, kada je i najveći broj potrošača u svojim stanovima. Mislim da je ovakvim radom postignut poseban efekat kod potrošača koji nisu platili mali broj računa, tako da se ovom

aktivnosti dobro „čiste kartice potrošača“. A ovakvih potrošača ima puno. Naravno, isključivanje potrošača iz snabdjevanja vodom je najefikasnija mjera. Volio bih, kada bi svakodnevno imali na raspolaganju 2-3 ekipe samo za ovaj posao. Međutim, izvedena tehnička rješenja priključenja na mrežu često otežavaju ili potpuno onemogućavaju primjenu ove mjere. Zatim, mnogi vlasnici objekata ne dozvoljavaju pristup istim ili su nasilni, a radovi na ulici zahtjevaju odobrenje za prokop, te tada imamo problem sa inspekcijama. Ovakve aktivnosti su nužne, ali uvijek se brinem da naši zaposlenici ne dožive neke neugodnosti tom prilikom. Naravno ovu priliku koristim, da se zahvalim svim zaposlenicima koji učestvuju u ovim aktivnostima a ujedno i pozovem sve zaposlenike, pogotovo one sa distribucije, koji rade u turnusu, da se uključe u ovu akciju. Mogu se direktno meni javiti i naravno dodatnim radom mogu popraviti svoj kućni budžet (stimulacija)."

Pitanje: *Kažete da su naša skladišta sve praznija, da li je to rješenje?*

Odgovor:

"To je nužnost na koju smo prisiljeni. Bez para se ne ide u kupovinu. Neki dobavljači će možda dati i odgodu u plaćanju, ali to će opet doći na naplatu. Zaduživati se bez pokrića nije rješenje. Ovakva situacija ne odgovara nikome, ni nama koji obezbjeđujemo materijal, ni službama koje održavaju sistem. Mnogo je komotnija situacija, ako robu imate na skladištu i odmah možete reagovati. Sve ovo sigurno ima posljedice i na gubitke vode u mreži, ali šta je-tu je, nadati se samo da neće dugo."

Pitanje: *Zar je stanje sa zalihama materijala baš takvo?*

Odgovor:

"Kada se pogleda knjigovodstvena vrijednost materijala u skladištu, čak bi se moglo pomisliti da situacija nije tako ni loša. Međutim, ima dosta materijala koji su dobiveni putem donacija, neposredno nakon rata, ili su ostali nakon izvođenja nekih radova, te nisu upotrebljivi danas ili je potreba za njima veoma rijetka. Kako je naš sistem veoma velik, a u gradnji su upotrebljavani razni materijali, profili i slično, to, koliko god želite da budete racionalni, na kraju bude puno. Nedostaje nam najviše materijal za opravke mreže, profili koji se najčešće koriste. Mi sada provodimo jednu aktivnost u kojoj sve službe treba da popišu svoje materijale u skladištu, odvoje što je upotrebljivo, a što ne, iskažu potrebe za minimalnim zalihama i tada će se stvoriti uslovi za donošenje adekvatnih odluka u cilju racionalizacije na ovom polju. Materijala koji nam ne treba, svakako se trebamo riješiti."

Pitanje: *Vidimo da se i pored naših silnih aktivnosti pitanje cijene vode ne rješava. Kakvi nam predstoje dani, šta činiti?*

Odgovor:

"Svjedoci smo da su ovo teška vremena za sva preduzeća. Bez obzira čime se bavite i kakav proizvod nudite nekome, to treba prodati i naplatiti. Sreća, da mi imamo osigurano tržište, ali treba i naplatiti, a to postaje sve teže. Zato će naše aktivnosti na što većoj naplati vode biti i dalje u prvom planu. Naravno, ovdje treba napomenuti i digitalizaciju sudskih predmeta, čime će se obezbijediti ubrzanje procesa rješavanja sudskih postupaka, što bi u konačnici značilo i povećanje stepena naplativosti. Istovremeno moramo aktivirati sve mehanizme štednje, odnosno onaj prag šta se sve štedi, spustiti još niže. Sigurno je, da moramo povećati aktivnosti i na otkrivanju krađe vode, aktivirati neke mehanizme za sprječavanje ovih radnji po uzoru na neka druga javna preduzeća, mada sam svjestan, da su potrošači jako domišljati i da to sve ne ide lako. Pitate šta činiti? Nama je raditi naš posao kako najbolje umijemo u datim uslovima. Niko nezna do kada će sve ovo trajati, zato bih zaposlenicima preporučio da se strpe, dodatno ne zadužuju, jer su već sada mnogi prezaduženi. Sigurno je da bi izvršni direktori u pogonima potencirali i neke druge probleme sa kojima se susreću, ali ja sam se ovom prilikom samo osvrnuo na problem obezbjeđenja finansijskih sredstava, jer je to jedan od mojih zadataka."